

Helt OK för att vara måndag

Finska Litteratursällskapets traditionsarkiv och Kalevala-isten Naisten Liitto har tillsammans genomfört ett projekt som gick ut på att låta finländarna beskriva sin dag den 2 februari 2009¹³. Projektet fick namnet *Suomalaisen päivä* (Finländarnas dag). Detta är en uppföljning till ett motsvarande företag tio år tidigare och ligger i paritet med liknande projekt i Danmark (1993), Sverige (1992) och Norge (1997). Tanken var ursprungligen att låta alla som ville det skriva dagbok en viss dag och arkivera detta material för framtida forskning. I publikationerna ingår ett urval av dessa anteckningar. Nu är det Finlands tur att visa hur vardagen ser ut och man valde måndagen den 2 februari som exempel, en alldeles vanlig måndag, åtminstone sett utifrån. Men det är självklart att varje dag kan vara unik för varje människa, och så var den 2 februari den första dagen som arbetslös för någon, den första pensionärsdagen för någon annan, dagen för en svår undersökning för en tredje eller på något annat sätt avvikande från det alldeles vanliga.

Mera än 11500 dagboksanteckningar kom in till arkivet. En del skrevs som brev, andra kom som e-post och

några sändes över nätet till den största dagstidningens, *Helsingin sanomats*, sidor. Åldersfördelningen varierade från barn som nyss börjat skolan till personer långt över åttio år. De flesta anteckningarna kom faktiskt från skolbarn som satts att skriva uppsatser om temat. Könsfördelningen var till de utbildade damernas fördel och därigenom gör boken ett rätt så "väluppfostrat" intryck.

Av bokens 68 bidrag är endast ett på svenska, men det utgör ett intressant inlägg då det är en av dagboksanteckningarna från en fempersonersfamilj där de fyra läs- och skrivkunniga medlemmarna deltagit i projektet. På så vis får läsaren en uppfattning om inte bara hur olika samma dag kunde gestalta sig för medlemmarna i en och samma familj, utan också hur olika medlemmarna upplevde en och samma händelse. Det som var centralt för den ena nämndes knappast av de andra.

Dagboksanteckningarna är nästan inte alls redigerade. Som läsare slås jag av hur väl de representanter av den finska befolkningen som deltagit uttrycker sig i skrift. Det hade varit bra att också få se ett något klumpigare formulerat inlägg, nu har man en känsla av att alla finnar är skickliga skribenter. Nackdelen med ett sådant urval hade varit att man förmodligen hade måst hålla texterna anonyma. Nu står många där under författarens namn, men självfallet förekommer också pseudonymer. Anteckningarna är tema-

13 *Ihan hyvä maanantaiksi. Suomalaisen päivä 2.2.2009*. 2010. Toim. Marjakaisa Ollaranta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, 215 s.

tiskt organiserade: "Vardagligt samliv", "Skola och liv", "Arbetslivet i dagens Finland", "Pensionärens vardag", "Den moderna tekniken – vän eller fiende?" och "Finland och finländarna sedda med egna och andras ögon". Det är dock självklart att flera teman återfinns i varje anteckning. Klassificeringen har säkert inte varit lätt.

Vilket värde har då ett projekt som detta? För en del människor är det ett nöje att skriva dagbok, att för sig själv få redogöra för dagens förlopp och innehåll, att reflektera över händelser och tankar. Självfallet kan man som forskare försöka jämföra det material som ligger till grund för denna bok med dels det tio år äldre materialet, dels de anteckningar som inte publicerades, dels med de nordiska dagböckerna. Relevanta frågor kunde då vara: Vad har förändrats på tio år i Finland? Hur har sättet att skriva dagbok förändrats? Vilka värderingar var centrala då, vilka är det idag? Skriver man dagbok på olika sätt i de nordiska länderna? Metodologiskt får man här problem om man inte

samtidigt ser hur uppmaningen och uppropet att skriva ser ut. Då boken sägs vara endast lätt redigerad kan en forskare kanske se anteckningarna som biografiska berättelser eller personliga erfarenhetsberättelser i skriftlig form. För en folklorist är det kanske viktigast att lyfta de reflektioner och värderingar som uttrycker folks sätt att tänka på samhället och deras egen relation till detta.

Boken är en trevlig läsupplevelse, för i många fall kan man som läsare känna igen sig i de tankar och reflektioner som skribenterna formulerat. Materialet är dock inte vetenskapligt insamlat, redigerat eller presenterat och därför ställer jag mig tveksam till om det alls ska analyseras ur vetenskapligt perspektiv. För folklorister kan boken dock tjäna som bakgrundsskildring när man försöker förstå åtminstone hur en del av vardagslivet i Finland kunde te sig i början av 2000-talet.

Ulrika Wolf-Knuts